

ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТРЕНЕРА: ПЕДАГОГІЧНИЙ І ПРОФЕСІЙНИЙ ВИМІР У СПОРТИВНІЙ ПІДГОТОВЦІ

Верітов О. І.

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0002-3793-3010
kop230405@gmail.com*

Дядечко І. Є.

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 66, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0001-5709-9150
dyadechko@ukr.net*

Бублик С. А.

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри фізичного виховання
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0002-9666-2038
serhiy.bybluk@pnu.edu.ua*

Крижанівська О. Ф.

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри фізичного виховання
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0003-4934-3840
oksana.kryzhanivska@pnu.edu.ua*

Ключові слова: тренер,
гандбол, футбол,
баскетбол, легка атлетика,
професійна майстерність,
педагогічна етика,
комунікація, методика
тренування, інновації,
психолого-педагогічні
навички, спортивна
підготовка.

У статті здійснено комплексний аналіз професійної майстерності тренера як інтегрованого феномена, що поєднує педагогічні, методичні, психологічні та професійно-етичні складники. Визначено ключові аспекти майстерності тренера: комунікативні вміння, методичні знання, педагогічну етику, інноваційні технології та психолого-педагогічні навички. Наголошено на ролі ефективної комунікації у формуванні позитивного психологічного клімату команди та підвищенні результативності спортсменів. Розглянуто методичний компонент тренерської діяльності, що передбачає поєднання фізичної, технічної, тактичної та психологічної підготовки з урахуванням особливостей конкретного виду спорту (зокрема, гандболу). Підкреслено значення педагогічної етики у вихованні спортсменів, дотриманні принципів справедливості та турботи про їхню безпеку. Особливу увагу приділено

використанню інноваційних технологій (відеоаналіз, носимі датчики, VR) та інтерактивних педагогічних підходів у навчально-тренувальному процесі. Висвітлено психолого-педагогічні аспекти діяльності тренера, зокрема його здатність мотивувати спортсменів, підтримувати їхній емоційний стан та запобігати професійному вигоранню. У висновках обґрунтовано, що ефективна підготовка тренерів потребує інтеграції теоретичних знань, педагогічних умінь і сучасних технологій, що забезпечує підвищення спортивної майстерності вихованців та розвиток професійної культури у спортивній галузі.

PROFESSIONAL SKILLS OF A COACH: PEDAGOGICAL AND PROFESSIONAL DIMENSION IN SPORTS TRAINING

Veritov O. I.

*Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor at the Department of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0002-3793-3010
kop230405@gmail.com*

Dyadechko I. Ye.

*Candidate of Sciences in Physical Education and Sports,
Associate Professor at the Department of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0001-5709-9150
i.dyadechko@ukr.net*

Bublyk S. A.

*Candidate of Science in Physical Education and Sports,
Associate Professor at the Department of Physical Education
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
Shevchenko str., 57 Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-9666-2038
serhiy.bybluk@pnu.edu.ua*

Kryzhanivska O. F.

*Candidate of Science in Physical Education and Sports,
Associate Professor at the Department of Physical Education
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
Shevchenko str., 57 Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0003-4934-3840
oksana.kryzhanivska@pnu.edu.ua*

Key words: *coach,
professional mastery,
pedagogical ethics,
communication, training
methodology, innovation,*

The article presents a comprehensive analysis of a coach's professional mastery as an integrated phenomenon combining pedagogical, methodological, psychological, and ethical dimensions. The key aspects of coaching excellence are identified: communication skills, methodological knowledge, pedagogical ethics, innovative technologies, and psycho-pedagogical competencies. The

*psycho-pedagogical skills,
sports training.*

study emphasizes the role of effective communication in fostering a positive psychological climate within a team and enhancing athletes' performance. The methodological component of coaching is examined, highlighting the integration of physical, technical, tactical, and psychological training tailored to the specifics of each sport, particularly handball. The importance of pedagogical ethics is underlined in terms of ensuring fairness, respect, and athletes' safety. Special attention is given to the application of innovative technologies (video analysis, wearable sensors, VR) and interactive pedagogical approaches in training and education. The psycho-pedagogical aspects of coaching are also explored, focusing on the coach's ability to motivate athletes, support their emotional well-being, and prevent professional burnout. The conclusions stress that effective coach training requires the integration of theoretical knowledge, pedagogical competence, and modern technologies, which altogether enhance athletes' sports mastery and contribute to the development of professional culture in the sports sector.

Вступ. Сучасна система підготовки тренерів потребує поєднання глибокої теоретичної підготовки та практичних навичок у викладанні спорту. Зауважимо, що державні освітні стандарти передбачають підготовку фахівців із фізичної культури і спорту на основі *сучасних тенденцій* розвитку педагогіки, психології, теорії і практики спортивного тренування. Тренер у спорті – це педагогічна фігура, від компетентності якої залежить не лише спортивна майстерність вихованців, а і їхній моральний розвиток. Фахова майстерність тренера формується через поєднання загальнотеоретичної базової підготовки та спеціальних знань і навичок. Вона включає глибоке розуміння теорії та методики обраного виду спорту, техніку і тактику гри, принципи розвитку фізичних якостей, а також педагогічно-виховні й організаторські навички [5]. Водночас підготовка тренера повинна відповідати сучасним викликам: необхідно впроваджувати інноваційні методики викладання, інтегрувати практичну підготовку з потребами спортивної індустрії [3; 4]. Постановка проблеми полягає в аналізі ключових компонентів професійної майстерності тренера (комунікації, методики, педагогічної етики, інновацій, психолого-педагогічних навичок) саме в контексті підготовки спортсменів із гандболу та із залученням досвіду інших видів спорту. Актуальність теми зумовлена тим, що високі спортивні досягнення потребують не лише фізичної підготовки, але й професійної педагогічної підтримки, яка ґрунтується на надійній системі знань і вмінь тренера.

Метою дослідження є визначення та аналітичне висвітлення складників професійної майстерності тренера з акцентом на педагогічних аспектах діяльності в гандболі з урахуванням досвіду інших спортивних ігрових та індивідуальних видів спорту.

Об'єктом дослідження є підготовка тренерів у галузі фізичної культури та спорту, зокрема в ігрових видах спорту.

Предметом дослідження стали ключові компоненти професійної майстерності тренера (комунікативні вміння, методика тренувальної роботи, педагогічна етика, інноваційні підходи, психолого-педагогічні навички).

Методи дослідження. У роботі використано комплекс методів теоретичного аналізу: аналіз та узагальнення науково-методичних джерел, педагогічна спостережливість, порівняння і систематизація сучасних концепцій тренерської підготовки. Застосовано також методи моделювання та прогностичної оцінки тренерських компетентностей. В основу вибору методів покладено підхід, згідно з яким доцільно застосовувати бібліографічний аналіз літератури, педагогічне спостереження і системний аналіз нормативних документів. Враховано також інтердисциплінарний підхід, що поєднує знання з педагогіки, психології спорту та спортивної антропометрії.

Комунікативні навички тренера – це фундамент педагогічної майстерності в спорті. Ефективне спілкування з вихованцями сприяє формуванню довіри, мотивації та позитивного психологічного клімату в команді. Спортивний тренер у командних видах спорту виступає одночасно керівником і вихователем, тому його здатність організувати успішну взаємодію прямо впливає на результативність команди [1]. Зокрема, дослідження показують, що узгодженість ігрових дій у командах з баскетболу, волейболу, футболу та гандболу багато в чому визначається рівнем соціально-комунікативних зв'язків між спортсменами і тренером. У цьому контексті педагогічне спілкування тренера охоплює вербальні настанови, емоційну підтримку, мотиваційні настанови, а також невербальні канали впливу (жести, міміка).

Педагогічна майстерність спілкування тренера визначається вмінням творчо формувати завдання та будувати ефективну комунікаційну модель на тренуванні. Дослідники відзначають, що, незважаючи на технічний характер спорту,

багато тренерів недооцінюють освітній потенціал тренувань, концентруючись насамперед на технічних і тактичних аспектах [2; 6]. Однак успішність тренерської діяльності великою мірою залежить від особистісного світогляду, здібностей та манери спілкування тренера. Стиль спілкування керівника команди формує атмосферу взаємодії: відкритість і довіра сприяють розвитку автономії спортсменів, а авторитарний тон може призводити до зниження мотивації.

Професійна підготовка тренерів сьогодні включає розвиток управлінських і соціально-комунікативних умінь. У командних видах спорту тренер виконує роль менеджера колективу: він формує склад команди, планує співпрацю з адміністрацією, батьками, засобами масової інформації. Саме тому необхідною є підготовка майбутніх тренерів, спрямована на ефективні організаційні та комунікаційні взаємодії. Так, у діяльності тренера-комунікатора ключову роль відіграє здатність до адаптації повідомлень під різні контексти: у розмові з новачком важливо застосовувати заохочувальні методи, а у бесіді з досвідченим атлетом наводити аргументовану техніко-тактичну інформацію.

Методичний компонент майстерності тренера включає володіння комплексом прийомів навчання і виховання спортсменів у конкретному виді спорту. Сучасна методика тренування базується на інтеграції фізичного, технічного, тактичного і психологічного тренувань [11]. Тренер має планувати заняття з урахуванням особливостей підготовки гандболістів: наприклад, у гандболі приділяється увага розвитку швидкісної витривалості й специфічної сили, спритності у кидках та ефективній командній грі, що вимагає від тренера ґрунтовних знань техніки і тактики гандболу, а також методів розвитку фізичних якостей – швидкості, витривалості, сили. Одночасно тренер використовує загальнопедагогічні підходи: індивідуальний підхід до кожного спортсмена, періодизацію тренувального циклу, облік процесу травмонебезпеки.

Важливим є поєднання теоретичних знань зі здатністю творчо застосовувати їх на практиці [7]. Планування тренувань передбачає чітке розуміння функцій кожної вправи, уміння коригувати навантаження залежно від реакції спортсменів. Згідно з дослідженнями, впевнене володіння «арсеналом теоретичних знань» і формування на цій основі практичних навичок є характерною ознакою високого рівня підготовленості тренера. Наприклад, гандбольний тренер повинен володіти методикою розучування кидків із різних позицій, тренування швидкісної переміщуваності та тактики дрібної гри в обороні. Аналогічно тренери з футболу віддають перевагу методам тактичної диференціації

груп під час тренування, а баскетбольні – розвивають координаційні навички та взаєморозуміння у командних вправах.

Наразі в спортивній педагогіці спостерігається тенденція до використання компетентнісного підходу у викладанні методики тренування [8]: освітні програми готують тренера не лише як фахівця зі спортивної науки, а і як педагогічного працівника з необхідними компетенціями, такими як: дидактична майстерність, психологічна компетентність, управлінські вміння. У практиці підготовки тренерів все більше застосовують моделі, що поєднують практичні тренування з проєктними та дослідницькими завданнями, а також з індивідуальним наставництвом досвідчених фахівців.

Педагогічна етика тренера визначає моральні норми і цінності, що регулюють взаємовідносини «тренер – спортсмен». За характером своїх взаємодій тренер повинен бути взірцем справедливості, чесності, поваги до особистості спортсмена. У науковій літературі підкреслюється, що етичні принципи тренера є складником його професійної компетентності та впливають на результативність тренувального процесу. Зокрема, педагогічна етика включає дотримання моральних норм у слові і вчинку: уникнення образливих висловлювань, некоректних порівнянь, недопущення проявів дискримінації чи фаворитизму серед спортсменів.

Важливим складником є етичний аспект контролю спортивних навантажень і безпеки спортсменів. Тренер несе відповідальність за здоров'я вихованців, тому педагогічна етика вимагає прийняття рішень з урахуванням вікових особливостей, стану здоров'я та психологічних можливостей атлетів. Наприклад, застосування заохочень чи штрафних заходів має бути виключно у розумних межах, а не призводити до надмірного стресу. На практиці це проявляється у прагненні тренера бути коректним наставником: давати зрозумілі плани, рекомендації та конструктивні зауваження, що сприяють самоповазі спортсмена.

Дослідники зауважують, що педагогічна етика тренера стосується усіх компонентів його професійної компетентності – когнітивних, діяльнісних, особистісних, мотиваційних і комунікативних. Адже ці етичні норми є невід'ємною частиною будь-якої тренерської взаємодії. Перевіркою етичності поведінки тренера є його ставлення до помилок спортсменів: професіонал прагне коригувати недоліки з повагою, а не приниженням. Такі цінності формують у спортсменів прагнення до самовдосконалення та взаємної підтримки у команді. Отже, професійна етика тренера реалізується через педагогічну взаємодію (настанови,

поради, інформацію) і визначає стиль навчально-тренувального процесу [10].

У сучасному спортивному викладанні активно впроваджуються інноваційні технології і методи. Ігрові види спорту, включаючи гандбол, виграють від використання відеоаналізу, біометричних датчиків та програмних симуляцій. Наприклад, у великих футбольних клубах застосовують GPS-трекери та датчики фізичного навантаження, що дають змогу індивідуалізувати тренувальні програми. Використання таких *wearable-технологій* (носимих пристроїв) дозволяє тренеру аналізувати показники швидкості, покритої дистанції, пульсу та інших фізіологічних параметрів спортсменів у реальному часі, що сприяє точному регулюванню навантажень і запобіганню травмам. Позитивним прикладом є те, що на Чемпіонаті світу з футболу 2022 жоден із фіналістів не відмовився від використання таких технологій: 18 із 32 команд (включно з Аргентиною та Францією) відстежували показники гравців за допомогою систем Catapult [9].

Окрім носимих пристроїв, тренери активно використовують програмне забезпечення для тактичного аналізу: спеціальні платформи обробляють відео та ігрові дані, допомагаючи коригувати стратегію команди. Так, відеоаналіз дозволяє детально вивчити помилки захисників під час захоплення м'яча або знаходження вільних зон нападниками. Означені технології застосовують не лише у футболі, але й у волейболі та баскетболі. У гандболі, зокрема, відеоаналіз допомагає тренеру моделювати різні тактичні схеми в атаці та обороні, а також удосконалювати індивідуальні техніко-тактичні навички гравців на основі їхніх помилок під час ігрових епізодів.

Сучасні концепції підготовки тренерів акцентують на використанні інноваційних педагогічних методів і технологій у навчальному процесі [5; 7], що передбачає застосування інтерактивних форм навчання – використання мережевих освітніх ресурсів, віртуальних тренажерів, елементів гейміфікації – для підвищення залученості спортсменів у навчання. Наприклад, тренер із легкої атлетики може впровадити VR-тренування, де спортсмен віртуально відпрацьовує стартовий ривок, а тренер у цей час аналізує його положення тіла. У навчанні майбутніх тренерів використовують проєктні роботи з розробки власних тренувальних програм, а також воркшопи з аналізу реальних кейсів спортивної практики.

Автори сучасних досліджень наголошують, що інтеграція компетентнісного підходу у програму підготовки тренерів дозволить розробити більш гнучкі й професійно орієнтовані навчальні програми. Наприклад, студентам-тренерам рекомендується виконувати міждисциплінарні проєкти,

працювати в симульованих спортивних організаціях тощо. Такі інновації в освіті спрямовані на те, щоб випускники тренерського профілю були готові швидко адаптуватися до змін у спортивній індустрії та використовувати нові технології на практиці.

Психолого-педагогічні уміння тренера включають здатність розуміти індивідуальні особливості спортсменів, ефективно мотивувати їх, створювати сприятливе психологічне середовище [8]. Ключовим моментом є емоційна компетентність: тренер має вміти підтримувати спортсмена у складних ситуаціях і запобігати вигоранню. Відомо, що професійна діяльність тренера супроводжується високими емоційними й психологічними навантаженнями. Так, у роботах Бурли і співавторів (2023) зазначено, що тренери часто стають жертвами емоційного вигорання, оскільки вони перебувають у ролі «емоційного генератора» для своєї команди [2]. Тому майстерність тренера включає вміння регулювати власний емоційний стан: наприклад, спокійно сприймати невдачі, демонструвати витримку під час конфліктних ситуацій, вчасно відпочивати.

З точки зору психології мотивації тренер повинен формувати у спортсменів усвідомлені цілі, допомагати розвивати внутрішню мотивацію. У гандболі, як і в інших видах спорту, важливим є діалогічний стиль навчання, коли тренер запитує гравців про їхні відчуття, долучає їх до планування тренувань, що сприяє розвитку відповідальності та самоуправління у спортсменів. Згідно з Токаревою та співавторами (2024), психологічний розвиток тренера є необхідною умовою його професійного становлення [8; 11]. Автори зазначають, що розвиток комунікативних та психологічних якостей тренера безпосередньо впливає на якість взаємин із вихованцями і, як наслідок, на результати тренувального процесу.

Під час навчально-тренувального процесу тренер застосовує спеціальні психолого-педагогічні засоби: він проводить бесіди мотиваційного спрямування, використовує позитивне підкріплення, працює над спільним визначенням мети тренувань. Майстерність у цій сфері передбачає здатність адаптувати свій стиль викладання до потреб конкретної групи. Наприклад, у дитячих командах гандболістів акцент робиться на гру з використанням ігрових елементів та винагород, тоді як у дорослих колективах – на самодисципліну і відповідальність.

Бурла та співавтори (2023) виділяють чотири компоненти тренерської майстерності, пов'язані саме з психолого-педагогічним виміром: педагогічну спрямованість, знання, вміння та професійно важливі якості [2]. Педагогічна спрямованість означає орієнтацію тренера на виховання

гармонійної особистості спортсмена, а професійно важливі якості – це насамперед терпимість, тактовність, здатність підтримувати і надихати команду. Таким чином, психолого-педагогічний складник майстерності охоплює і методи впливу (поради, інструкції, роз'яснення), і особистісні характеристики тренера, які визначають його виховний потенціал.

Проведений аналіз свідчить, що професійна майстерність тренера є комплексним явищем, що охоплює як предметні знання і вміння, так і педагогічні та особистісні якості. Загалом можна констатувати, що ефективний тренер поєднує в собі глибоке розуміння теорії та методики спортивної підготовки з високим рівнем педагогічних навичок. З одного боку, він повинен опанувати арсенал спеціалізованих знань – від історії та теорії гандболу до техніки виконання кидків і тактичних схем. З іншого – практичний складник майстерності передбачає вміння організувати навчально-тренувальний процес, передати знання атлетам через зрозумілі та мотиваційні методи.

Наголосимо, що серед ключових компонентів майстерності тренера особливо важливими є такі:

Комунікація: тренер мусить встановлювати позитивні стосунки з кожним спортсменом та ефективно взаємодіяти з командою в цілому. Комунікативна майстерність забезпечує довіру і згуртованість колективу, що на пряму впливає на узгодженість ігрових дій і результати.

Методика: знання методів тренування та навчальних прийомів дозволяють тренеру планувати розвиток фізичних і технічних якостей спортсменів. У гандболі це проявляється у вправленні в специфічних навичках командної взаємодії – наступу і захисту, тоді як у легкій атлетиці – у навичках бігу та стрибків.

Педагогічна етика: етичні підвалини діяльності тренера визначають його ставлення до спортсменів, дотримання принципів справедливості і турботи про їхню безпеку. Повага особистості

вихованця є основою довіри, що позитивно корелює з успішністю тренувального процесу.

Інновації: сучасні технології (відеоаналіз, носимі датчики, VR) і педагогічні інновації (компетентнісні підходи, інтерактивне навчання) забезпечують адаптацію тренерської підготовки до потреб сучасного спорту. Наприклад, досвід запровадження інноваційних методик підготовки тренерів показує, що вони сприяють підвищенню практичної орієнтованості освіти та мотивації майбутніх фахівців.

Психолого-педагогічні навички: тренер повинен бути психологічно підготовленим організатором, здатним мотивувати і підтримувати своїх спортсменів, водночас піклуючись про їхній емоційний стан. Емоційна стійкість та вміння створювати сприятливе середовище є також невід'ємною частиною тренерської майстерності.

Отже, ефективна підготовка тренера в гандболі та інших видах спорту вимагає синтезу педагогічних і професійних складників. Тільки цілісна система знань і вмінь дозволяє фахівцю вирішувати багатогранні завдання тренерської діяльності: підвищувати майстерність спортсменів, виховувати командний дух і дотримуватися високих етичних стандартів.

Висновки. На фоні динамічних змін у спортивній галузі перспективним є аналіз нових моделей наставництва, наприклад ролі менторства та командної взаємодії старших тренерів із молодими фахівцями. Вивчення досвіду застосування таких підходів (зокрема, в розвинених федераціях футболу чи баскетболу) допоможе удосконалити систему підготовки і перепідготовки тренерських кадрів. Крім того, подальші дослідження повинні охоплювати вплив соціальних та культурних факторів на формування педагогічної майстерності тренера у різних країнах, оскільки глобалізація спорту сприяє поширенню міжнародного досвіду, а отже, й формуванню нових стандартів компетентності тренерів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бережна Ж. В. Педагогічна етика як складова професійної компетентності тренера. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2012. № 3(50). С. 3–8.
2. Бурла О. А., Петренко О. П., Бурла О. А., Босько В. М. Психологічні аспекти діяльності спортивних тренерів. *Науковий часопис Українського державного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Фізична культура і спорт»*. 2023. № 5(164). С. 47–50.
3. Верітов О. І., Дядечко І. Є., Квасниця І. М., Грушецька Н. О. Структурно-функціональна модель професійної майстерності тренера. *Академічні візії*. 2025. № 42.
4. Верітов О. І., Лещак О. М., Римик Р. В., Майструк В. В. Професійна майстерність тренера: теоретичні основи, структурні компоненти та практичні аспекти розвитку. *Академічні візії*. 2025. № 43.
5. Луценко І. М., Коновал Ю. М., Буренко М. С. Професійна підготовка тренерів та фахівців у галузі фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти України: сучасні підходи та виклики. *Академічні візії*. 2024. № 37. С. 39–58.
6. Мішин С. В., Бур'яноватий О. М., Собко Н. Г. Педагогічна майстерність спілкування тренера як спортивного менеджера команди в ігрових видах спорту. *Науковий часопис Українського держав-*

ного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Фізична культура і спорт». 2025. № 3К(188). С. 220–223.

7. Семаль Н. В., Співак А. П. Особливості організації процесу підготовки майбутніх тренерів з гандболу у закладах вищої освіти. *Науково-педагогічні проблеми фізичної культури і спорту*. Ч. 2 (педагогіка). Одеса, 2021. С. 118–124.
8. Токарева С., Авсієвич В., Кефер Н., Белегова А., Габдулін А. Psychological and pedagogical support of coaching activities. *Scientific Herald of Uzhhorod University. Series "Physics"*. 2024. № 56. С. 1339–1346.
9. Catapult Sports. 2025 Key Trends in Sports: Training & Competitive Advantage. 2024. URL: <https://www.catapult.com/blog/trends-in-sports> (дата звернення: 10.08.2025).
10. Mishyn S. V., Buryanovaty O. M., Sobko N. G. Coach's communicative mastery as a sport manager. *Visnyk. Series 15: Physical Culture and Sport*. 2025. № 5(164). С. 220–223. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2023.5(164).10.
11. Tokareva S., Avsiyevich V., Kefer N., Belegova A., Gabdullin A. Psychological and pedagogical support of coaching activities. *Scientific Herald of Uzhhorod University, Series "Physics"*. 2024. № 56. С. 1339–1346. doi:10.54919/physics/56.2024.133yk9.

REFERENCES

1. Berezhna, Zh. V. (2012). Pedagogichna etyka yak skladova profesiinoi kompetentnosti trenera [Pedagogical ethics as a component of the professional competence of a coach]. *Dukhovnist Osobystosti: Metodolohiia, Teoriia i Praktyka*, 3(50), 3–8.
2. Burla, O. A., Petrenko, O. P., Burla, O. A., & Bosko, V. M. (2023). Psykholohichni aspekty diial'nosti sportyvnykh treneriv [Psychological aspects of sports coaches' activities]. *Naukovyi Chasopys Ukrain's'koho Derzhavnoho Universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15: Fizychna Kultura i Sport*, 5(164), 47–50.
3. Veritov, O. I., Dyadechko, I. Ye., Kvasnytsia, I. M., & Hrushetska, N. O. (2025). Strukturno-funktsional'na model' profesiinoi maisternosti trenera [Structural and functional model of coach's professional mastery]. *Akademichni Viziti*, 42.
4. Veritov, O. I., Leshchak, O. M., Rymyk, R. V., & Maistruk, V. V. (2025). Profesiina maisternist' trenera: teoretychni osnovy, strukturni komponenty ta praktychni aspekty rozvytku [Coach's professional mastery: Theoretical foundations, structural components and practical aspects of development]. *Akademichni Viziti*, 43.
5. Lutsenko, I. M., Konoval, Yu. M., & Burenko, M. S. (2024). Profesiina pidhotovka treneriv ta fakhivtsiv u haluzi fizychnoi kultury i sportu u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy: suchasni pidkhody ta vyklyky [Professional training of coaches and specialists in physical culture and sports in higher education institutions of Ukraine: Current approaches and challenges]. *Akademichni Viziti*, 37, 39–58.
6. Mishyn, S. V., Buryanovaty, O. M., & Sobko, N. G. (2025). Pedagogichna maisternist' spilkuvannia trenera yak sportyvnoho menedzhera komandy v ihrovnykh vydakh sportu [Pedagogical communicative mastery of a coach as a sports manager in team sports]. *Naukovyi Chasopys Ukrain's'koho Derzhavnoho Universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 15: Fizychna Kultura i Sport*, 3K(188), 220–223.
7. Semal, N. V., & Spivak, A. P. (2021). Osoblyvosti orhanizatsii protsesu pidhotovky maibutnykh treneriv z handbolu u zakladakh vyshchoi osvity [Features of the organization of the process of training future handball coaches in higher education institutions]. *Naukovo-Pedahohichni Problemy Fizychnoi Kultury i Sportu*, 2, 118–124.
8. Tokareva, S., Avsiyevich, V., Kefer, N., Belegova, A., & Gabdullin, A. (2024). Psychological and pedagogical support of coaching activities. *Scientific Herald of Uzhhorod University. Series "Physics"*, 56, 1339–1346.
9. Catapult Sports. (2024). 2025 key trends in sports: Training & competitive advantage. August 10, 2025. Retrieved from: <https://www.catapult.com/blog/trends-in-sports>
10. Mishyn, S. V., Buryanovaty, O. M., & Sobko, N. G. (2025). Coach's communicative mastery as a sport manager. *Visnyk. Series 15: Physical Culture and Sport*, 5(164), 220–223. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5\(164\).10](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5(164).10)
11. Tokareva, S., Avsiyevich, V., Kefer, N., Belegova, A., & Gabdullin, A. (2024). Psychological and pedagogical support of coaching activities. *Scientific Herald of Uzhhorod University, Series "Physics"*, 56, 1339–1346. <https://doi.org/10.54919/physics/56.2024.133yk9>

Дата першого надходження рукопису до видання: 23.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 20.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025